

1. Ainevaldkond „Kunstiained“ ainekava

1.1. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstiainete esmane ülesanne on äratada huvi erinevate kunstivaldkondade vastu. Kunstid on olulised väärtushinnangute, suhtluskultuuri, empaatia ning kriitilise mõtlemise arendamise vahendid.

Kunstiained rõhutavad õppe koondumist viie põhimõtte ümber:

- 1) kunstide tõlgendamine lähtudes erinevatest vaatepunktidest;
- 2) kunsti ja muusika õppimine kujundab õppija loovust ja isiksuseomadusi;
- 3) kunsti ja muusika õppimine võimaldab õpilasel ära tunda, emotsionaalselt kogeda ja hinnata enda ümber subjektiivset ilu ja nautida seda. Tekitab inimeses rahulolu ning innustab püüdlema oma eesmärkide poole;
- 4) kunstidega tegelemine toetab õppija eneseusalduse kujunemist ning eneseväärikust; kunstidega tegeledes arenevad kinesteetilised oskused ja kognitiivsed võimed.

Valdkonnaülesete ainete loiming saavutatakse metoodilise ühisosa järgimisel, õppeainete kattuvate teemade, ühiste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil, sh ainevaldkonnasisesed või- ülesed uurimistööd, loovtööd, projektid, ainekuu korraldamine või õpetades ajalist kooskõla järgides. Teadlik pädevuste kujundamine on loimingu aluseks.

Üldpädevuste arendamine kunstiainetes:

Kultuuri- ja väärtuspädevus - kunsti- ja muusikateoste analüüs ja ühisarutelud aitavad mõista oma ja teiste rahvaste kultuuri, traditsioone ja väärtusi ning arvestama erinevate arvamuste ja seisukohtadega;

Sotsiaalne ja kodanikupädevus - ühine musitseerimine klassis või kooris/orkestris õpetab koostööd ja üksteisega arvestamist, kunsti- ja muusikateoste analüüs ja ühised arutelud aitavad mõista oma ja teiste rahvaste kultuuri, traditsioone ja väärtusi, erinevaid arvamusi ja seisukohti arvestama, Eesti rahvaviiside ja tähtpäevadega seotud pärimuse/traditsioonide õppimine;

Enesemääratluspädevus - mõtete/tunnete/kogemuste kujundlik ja loov väljendamine, konstruktiivse kriitika andmine ja vastuvõtmine, õpitakse tundma heli ja valguse olulisust tervisliku keskkonna loomisel;

Õpipädevus - individuaalsed ja rühmatööd, kultuurisündmuste külastused, esinemine kontsertidel ja konkurssidel, tehtud töö analüüs;

Suhtluspädevus - erinevate ajastute, teoste ja autorite, külastatud sündmuste tutvustamine esitluse või kirjaliku/suulise kokkuvõttega, oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine viisakalt ja argumenteeritult, osalemine kooride/ansamblite/orkestrite töös;

Matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus - rütm, noodiväljendused, intervallid tuginevad matemaatilisel mõtlemisel, kunstitöö kompositsioonis kasutatakse matemaatilisi termineid (perspektiiv, sümmeetria, geomeetria) ja arendatakse ruumilist mõtlemist ja loogikat;

Ettevõtlikkuspädevus - rühma- või uurimustöö kavandamine, rollide jaotamine, vastutus oma töö eest, uute ideede katsetamine visuaalselt või heliliselt (omalooming), esinemine näitustel või kontsertidel;

Digipädevus - erinevate digitaalsete keskkondade kasutamine loominguliseks eneseväljenduseks (heliloometarkvara, fototöötlus, graafikaprogrammid), info otsimine veebikeskkonnas, loominguga ja esitluste koostamine ja esitlemine, intellektuaalomandi kaitse.

Läbivate teemade käsitlemine kunstiainetes:

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine - kunstiained arendavad loovust, eneseväljendust ja kriitilist mõtlemist, mis on olulised igas eluvaldkonnas. Õpilased saavad teadmisi ja kogemusi, mis loovad aluse kultuuri- ja loomevaldkondadega seotud haridus- ja karjäärivalikute kavandamiseks ning kujundavad arusaama, et kunsti ja muusikaga tegelemine on väärtuslik kogu elu jooksul;

Keskkond ja jätkusuutlik areng - kunstiainetes suunatakse õpilasi märkama keskkonna ilu ja haprust ning arendatakse oskust kasutada materjale ja ressursse säästlikult. Loovtegevustes väärtustatakse taaskasutust ja keskkonnasõbralikke lahendusi ning kunsti kaudu tõstatatakse ja mõtestatakse keskkonnaprobleeme. Kujundatakse arusaama kultuuri ja looduse vastastikusest seotusest;

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - loovtegevustes kujuneb oskus algatada ja ellu viia ideid, teha koostööd ja esitleda oma loomingut. Kunstiained annavad võimaluse osaleda ühisprojektides, näitustel, kontsertidel ja kogukonnaüritustel, mis arendavad ettevõtlikkust, koostöövalmidust ja sotsiaalseid vastutusi;

Kultuuriline identiteet - õpitakse tundma Eesti ja maailma kunstipärandit ning muusikat, kujundades sidet oma kultuurilise taustaga ja austust teiste kultuuride vastu. Kunstiained toetavad õpilaste identiteedi, väärtushinnangute ja maailmapildi kujunemist ning aitavad mõista kunsti ja muusika rolli kultuuri ja ühiskonna hoidjana ja arendajana;

Teabekeskkond ja meediakasutus - kujundatakse kriitilist visuaalset ja muusikalist kirjaoskust, mis aitab õpilastel orienteeruda arvukates meediakeskkondades. Analüüsitakse kunsti, muusika ja meedia sõnumeid ning õpitakse looma ja jagama loomingut eetilisel, austades autoriõigusi ja kultuurilist mitmekesisust;

Tehnoloogia ja innovatsioon - kunstiainetes uuritakse ja kasutatakse kaasaegseid tehnoloogilisi vahendeid loomeprotsessis, alates digitaalsest kunstist ja meediast kuni helitöötluse ja multimeediani. Õpilased mõistavad, kuidas tehnoloogia avardab kunstilisi väljendusvõimalusi ning kuidas innovatsioon kujundab kultuuri ja kunstipraktikaid;

Tervis ja ohutus - õpilasi juhendatakse loovtegevuses kasutama töövahendeid ja -võtteid tervist säästvalt ja turvaliselt. Kunstiained toetavad vaimset ja emotsionaalset heaolu, arendades eneseväljendusoskust ja pakkudes loovat pingemaandust. Oluline on teadlikkus nii füüsilisest kui ka vaimsest turvalisusest loomingulises tegevuses ja esinemisolukordades;

Väärtused ja kõlblus - kunstiained aitavad kujundada arusaamist kunsti ja muusika väärtusest inimkonna ja ühiskonna arengus ning loovad võimalusi eetika ja väärtustega seotud teemade arutamiseks. Õpilased õpivad nägema loomingut kui väärtuste kandjat ja mõistma, kuidas kunst väljendab inimlikkust, võrdsust, hoolivust ja vastutust.

1.2. Vaimse ja sotsiaalse õpikeskkonna kujundamine

Õppekeskkonna kujundamisel luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu.

1.3. Praktilised tööd ja õppekäigud

Kunstis ja muusikas kavandatakse õppekäigud kontserdi, muuseumi-(ka virtuaalsed), näituste- ja teatrikülastusena. Praktilised tööd on suuremahulised loomingulised tegevused ja loovtööd.

1.4. Hindamise korraldus ning hindamismeetodid, hindamisviisid ja –vahendid

Hindamise aluseks on kunstiainete ainekavades kirjeldatud õpitulemused klasside kaupa. Hindamisega toetatakse teadmiste, oskuste omandamist, hoiakute kujunemist ning valdkonna pädevuste saavutamist.

Õpilastele antakse trimestri alguses teada, mida ja kuidas hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamiskriteeriumid.

Otepää Gümnaasiumi hindamissüsteemi järgi hinnatakse kunstiainete ainealaste teadmiste ja oskuste tulemusi numbriliste hinnetega viiepallisüsteemis ning õppimist toetava kujundava hindamisega. Põhikooli õpilasi hinnatakse kokkuvõtvalt trimestri- ja aastahinnetega.

Õppimist toetav (kujundav) hindamine toimub õppeprotsessi kestel, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, käitumisviise. Antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste kohta ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundaval hindamisel keskendutakse eelkõige õpilase individuaalse arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega.

Hindamisel arvestatakse lisaks kunstiainete ainekavas kirjeldatud õpitulemustele:

- 1) aktiivset osalemist tööprotsessis;
- 2) loomingulisust;
- 3) korrektsust;
- 4) kooli esindamist konkurssidel, võistlustel, olümpiaadidel jms;
- 5) esinemist kooli-, valla- ja üleriigilistel üritustel (laulupäevad, laulupeod, näitused).

Kunstiainetes on oluline inimväärikus, lugupidamine ja viisakus, sallivus, ausus ja õiglus ning aktiivsus ja eesmärgipärasus. Õpilastes kujundatakse järjepidevalt suutlikkust vastutada oma otsuste, käitumise ja õpitulemuste eest ning austada emakeelt ja kultuuri ning kultuuride mitmekesisust. Õppega toetatakse ning panustatakse kooli traditsioonide hoidmisse ja kaasajastamisesse. Tagasiside andmine toimub erinevatel viisidel: kirjalikult ja suuliselt (individuaalne tagasiside õpetajalt, aktiivne diskussioon klassiruumis ja arvamused kaasõpilastelt). Õppija käitumisele antakse nii suulist kui ka vajadusel kirjalikku tagasisidet, et toetada turvalist õpikeskkonda ning Otepää Gümnaasiumi kodukorra täitmist.

1.5. Muusika

Põhikooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada õppijas huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

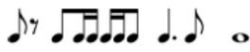
Muusikaõpetuse eesmärk on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem, mille kujunemist toetavad ainekavas kirjeldatud osaoskuste (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine) õpitulemused kõikides kooliastmetes. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset. Arendatakse esinemisjulgust ja –oskust. Muusikaõpetuse kaudu luuakse võimalused muusikaoskuste arenguks, avatakse ja avardatakse muusikaga tegelemise viise ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket.

Musitseerimine on keskne tegevus muusikateadmiste ja -oskuste omandamiseks ning harmoonilise ja loova isiksuse kujunemiseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

1.6. Muusika 4. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1) laulab võimalusel meloodiat endale sobivas tessituuris võimalikult puhta intonatsiooniga (vastavalt oma võimetele); laulab loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt;	Laulmine Korratakse ja kinnistatakse I kooliastmes omandatud oskusi ja teadmisi. Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, teiste rahvaste laule, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning erinevate

2) laulab eesti ning teiste rahvaste laule, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid, erinevate teemadega seotud laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast II kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Eesti lipp“ (E. Võrk / M. Lipp), OG laul (T. Voll / L. Kuningas), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa); 4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning arutleb eakohaselt kogetut; 5) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.	teemadega seotud laule. Õpitakse laulma peast II kooliastme ühislaule: Eesti hümn, „Eesti lipp“, OG laul, „Laul Põhjamaast“. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt). Tutvutakse laulu autoritega. Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele, arvestades hääle isikupära ja sobivat tessituuri. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Jätkatakse tutvumist laulupeo traditsiooniga, kaasatakse õpilasi koolikoori. Interpretatsioon. Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat (<i>piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, diminuendo</i>) ja tempot (kiire, aeglane). Muusikiline kirjaoskus. Kinnistatakse laulu õppimist toetavat muusikateooriat. Õpitakse uusi rütme, rütmifiguure rütmisilpide TI, (paus), TI-TI-RI, TI-RI-TI, TA-I-TI, TA-A-A-A abil ning teadvustatakse neid laulmisel. Noodipikkuste silpnimetused kinnistatakse noodivältustega (TA = veerandnoot jne). Selgitatakse taktimõõdu kahe numbri tähendust. Tutvutakse 4-osalise taktimõõdu (C) ja eeltaktiga. Relatiivsed astmed ja astmemudelid. Mudellaulud. Kinnistatakse ja korratakse tuttavaid astmeid koos käemärkidega. Seostatakse JO- ja RA-astmerida duur- ja moll-helilaadi ja kolmkõladega. Eristatakse helilaade kõlaliselt (duur ja moll). Kinnistatakse astmemudeleid mudellaulude abil. Absoluutsed helikõrgused. Tutvutakse noodinimetustega (c-d-e jne). Paigutatakse noodid noodijoonestikule viiulivõtme abil. Õpitakse lihtsamaid laule tähtnimetustega. Noodist laulmine. Loetakse ladusalt noodist laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia
--	---

	liikumist. Lauldakse noodist uusi laule astme- ja tähtnimetustega. Laulmisel arvestatakse õpitud noodimärkidega. Vorm. Teadvustatakse õpitavate laulude vormi läbi õpitud mõistete. Lauldakse kaanoneid. Tutvutakse 1-, 2- ja 3-osalise lihtvormiga. Mõisted: korratakse ja kinnistatakse I kooliastmes õpitud mõisteid. Uued mõisted: eeltakt, dünaamika, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, 4-osaline taktimõõt, noodivältused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoot, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, viiulivõti, tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm.
Õpilane: 1) jätkab I kooliastmes omandatud pillimänguoskuste arendamisega ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes); 2) musitseerib väikekandelil kasutades õpitud mänguvõtteid; 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis õpitava muusikainstrumendiga; 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides erinevates pillikoosseisudes.	Pillimäng Musitseerimisel kasutatakse teadlikult uusi rütme ja rütmifiguure lisaks õpitutele. Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse enamasti orkestris, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu. Noodist mängimisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi. Väikekandle mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid ning seostatakse neid absoluutse noodisüsteemiga. Kehapill. Rakendatakse kehapilli <i>ostinatodes</i>, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Rütmipillid. Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades rütmipillide õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Plaatpillid. Mängitakse oma koolis olevate plaatpillidel, kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Esitatakse plaatpillidel meloodiaid toetudes absoluutsele noodisüsteemile. Väikekannel. Mängitakse väikekandelil kasutades õpitud mänguvõtteid. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse I kooliastmes õpitud mõisteid. Uued mõisted: eeltakt, dünaamika, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, 4-osaline taktimõõt, noodivältused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoot, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, viiulivõti,

	tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm, klaviatuur.
Õpilane: 1) tunnetab ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid, erinevaid muusikale iseloomulikke karaktereid ning tantsib lihtsamaid tantse; 2) rakendab liikumises muusikateadmisi. Pädevused: kavandab igapäevaellu aktiivset liikumist.	Muusikaline liikumine Liikumistegevusi viiakse läbi üheskoos või gruppides, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Tutvutakse liikumise kaudu uute rütmide ja rütmifiguuridega ja pausidega (TI, kaheksandikpaus, TI-TI-RI, TI-RI-TI, TA-I-TI, tervenoot, tervepaus). Tunnetatakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendamiseks muusikapala vormi (1-, 2-, 3-osaline lihtvorm). Eesti laulu- ja ringmängud ning rahvatantsud. Võimalusel mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, Ühistegevuses liigutakse paaris, ühiselt sõõris (ringjoonel), vooris ja viirus. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse I kooliastmes õpitud mõisteid. Uued mõisted: eeltakt, dünaamika, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, 4-osaline taktimõõt, noodivältused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoot, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm, klaviatuur.
Õpilane: 1) julgeb loomeideedega katsetada; 2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; esitleb neid üksi või rühmas; 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes; 4) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); 5) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.	Muusikaline omalooming Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse relatiivset ja/või absoluutset noodisüsteemi. Laulmine. Luuakse lihtsamaid tekste ja esitatakse neid musitseerides, rakendades õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja <i>ostinato</i>'sid ning esitatakse neid üksi või rühmas.

	Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Liikumine. Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise kaudu. Luuakse rütmimängudele uusi liigutusi. Digivahendid. Tutvutakse erinevate digitaalsete rakendustega rikastamaks omaloomingut. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse I kooliastmes õpitud mõisteid. Uued mõisted: eeltakt, dünaamika, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, 4- osaline taktimõõt, noodivältused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoot, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm, klaviatuur.
Õpilane: 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat, kasutades õpitud muusika oskussõnavara; 2) tunneb ja eristab eesti rahvapille; 3) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite kohta teavet; 4) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; oskab nimetada oma koolis ja/või kodukohas tegutsevaid koore ja nende dirigente; 5) eristab kuuldeliselt pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid); 6) analüüsib külastatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ning jagab kogemusi kaaslastega.	Muusika kuulamine Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil. Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega. Otsitakse õpetaja suunamisel erinevatest infoallikatest autorite kohta teadmisi ning jagatakse neid klassikaaslastega. Tutvutakse valikuliselt erinevate heliloojatega, näiteks eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega. Eesti rahvamuusika. Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja iseloomustatakse kuuldut. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiu kannel, kannel, lõõtspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt). Vokaal- ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat ja esituskoosseise. Kuulatakse ja võrreldakse hääle- ja kooriliike. Kuulatakse erinevaid pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid) ja eristatakse pillirühmi kõla ja välimuse järgi. Kontsert. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavaid. Kirjeldatakse külastatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi valdavalt suuliselt. Võimalusel tutvutakse Eesti ooperiteatritega (Rahvusoper Estonia ja teater Vanemuine). Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse I kooliastmes õpitud mõisteid. Uued mõisted: eeltakt,

	dünaamika, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, noodivälvttused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoot, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm, klaviatuur, rahvapillid, klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid, lastehääled, naishääled, meeshääled, mudilaskoor, poistekoor, lastekoor, naiskoor, meeskoor, segakoor, ühendkoor. Lõiming Eesti keel, kirjandus: teksti tähenduse mõistmine ja arutelu, diktsioon, ilmekus; silbitamine teksti rütmistamisel; õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus; laulutekstide autorid. Matemaatika: muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, murrud, mälu, seostamisoskus ; helipikkused ja -kõrgused, helikõrguste vahelised kaugused, mälu, võrdlemine, eristamine, seostamisoskus, loogika. Kehaline kasvatus: õige kehahoid ja hingamine. kehapillisaated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted; Muusikapalale, rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ning emotsiooni kujutamine liikumise kaudu, eesti laulu- ja ringmängud. Inimeseõpetus: kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; riigid ja rahvad. Kunst/loodusõpetus: looduslike materjalide (puupulgad, kivid jms) kasutamine astmetrepiks; astmekaartide valmistamine; muusika meeleolu visualiseerimine; kõlavärv. Tööõpetus: lihtsate pillide valmistamine. Võõrkeeled: võõrkeelsete laulutekstide mõistmine; itaaliakeelsete terminite tähenduse mõistmine seoses lauludega. Arvutiõpetus: muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis; muusikaterminite seletuse leidmine internetis; teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide kohta. Ajalugu: erinevate ajastute laulud; olulised sündmused ja inimesed. Geograafia:
--	---

	riigid ja nende paiknemine maailmakaardil.
--	--

1.7. Muusika 5. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1) laulab võimalusel meloodiat endale sobivas tessituuris võimalikult puhta intonatsiooniga; laulab loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälsed laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast II kooliastme ühislaulu: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Eesti lipp“ (E. Võrk/M. Lipp), OG kooli laul (T. Voll / L. Kuningas), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa); 4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja/või kirjalikult; 5) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid, sidudes neid absoluutse noodisüsteemiga.	Laulmine Korratakse ja kinnistatakse 4. klassis omandatud oskusi ja teadmisi. Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu. Jätkatakse ühe- ja kahehäälsed laulude, kaanonite ning teiste rahvaste laulude laulmist. Korratakse ja kinnistatakse II kooliastme ühislaulu: Eesti hümn, „Eesti lipp“, OG kooli laul, „Laul Põhjamaast“. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt). Tutvustatakse laulu autoreid. Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansamblis kui ka üksi. Tutvustatakse laulupeo traditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Järgitakse meloodia õiget intoneerimist, arvestades hääle isikupära ja sobiva tessituuriga. Interpretatsioon. Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat (<i>piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, diminuendo</i>) ja tempot (kiire, aeglane). Tutvustatakse erinevaid itaaliakeelseid tempotermineid, näiteks <i>ritenuto, accelerando, largo, andante, moderato, allegro</i> jne. Muusikaline kirjaoskus. Täiendatakse juba õpitud laulu õppimist toetavat muusikateooriat. Kinnistatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Noodipikkuste silpnimetused kinnistatakse noodivältustega (TA-veerandnoot jne). Kinnistatakse taktimõõdu kahe numbri tähendust. Relatiivsed astmed ja astmemudelid. Kinnistatakse ja korratakse tuttavaid astmeid koos käemärkidega. Eristatakse helilaade kõlaliselt (duur ja moll). Seostatakse duur- ja moll-helilaadi helistikega (paralleelhelistikud C-a, G-e, F-d).

	Absoluutsed helikõrgused. Kinnistatakse tähtnimetusi (c-d-e jne). Paigutatakse noodid noodijoonestikule viiulivõtme abil. Tutvustatakse erinevaid alteratsioonimärke: # b ♭ diees, bemoll, bekarr Lauldakse noodist uusi (lihtsamaid) laule astme- ja tähtnimetustega (helistike määramine). Laulmisel arvestatakse õpitud noodimärkidega. Vorm. Teadvustatakse õpitavate laulude vorm ja kinnistatakse 1-, 2- ja 3-osalise lihtvormi. Jätkatakse kaanonite laulmist. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. Uued mõisted: tempo, metronoom, meloodia, helistik, toonika, paralleelhelistik, diees, bemoll, bekarr, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul, regivärss, algriim, lõppriim, regilaulu liigid, muusikal.
Õpilane: 1) süvendab varasemalt omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes); 2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandel või muul meloodiapillil, kasutades õpitud mänguvõtteid; 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga; 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.	Pillimäng Musitseerimisel kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu. Noodist mängimisel toetutakse absoluutsele noodisüsteemile. Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid ning seostatakse neid absoluutsele noodisüsteemiga. Kehapill. Rakendatakse kehapilli <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Rütmipillid. Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades rütmipillide õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Plaatpillid. Mängitakse oma koolis olevate plaatpillidel, kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Esitatakse plaatpillidel meloodiaid toetudes absoluutsele noodisüsteemile. Väikekannel, plokkflööt. Mängitakse väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. Uued mõisted: tempo, metronoom, meloodia, helistik, toonika,

	paralleelhelistik, diees, bemoll, bekarr, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul.
Õpilane: 1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; 2) väljendab liikumise kaudu erinevaid karaktereid ning tantsib lihtsamaid tantse; 3) rakendab liikumises muusikateadmisi. Pädevused: kavandab igapäevaellu aktiivset liikumist ja mõistab oma rolli kaaslasena.	Muusikaline liikumine Liikumistegevusi viiakse võimalusel läbi üheskoos või gruppides. Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Tajutakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendamiseks muusikapala vormi (1-, 2-, 3-osaline lihtvorm). Eesti laulu- ja ringmängud ning rahvatantsud. Võimalusel mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge. Mõisted Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. Uued mõisted: tempo, metronoom, meloodia, folkloor, rahvatants, sõõrtantsud, voortantsud, polka, labajalavalss, reinlender.
Õpilane: 1) julgeb loomeideedega katsetada; 2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaadipillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes; 4) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); 5) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades enamasti rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.	Muusikaline omalooming Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. Luuakse iseseisvalt rütmilis-meloodilisi improvisatsioone. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi. Laulmine. Luuakse erinevaid muusikast lähtuvaid tekste. Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja <i>ostinatosid</i> ning esitatakse neid üksi või rühmas. Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Liikumine. Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise kaudu. Luuakse rütmimängudele uusi liigutusi. Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakendustega. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. Uued mõisted: tempo, metronoom, meloodia, helistik, toonika, paralleelhelistik, diees, bemoll, bekarr, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul, regivärss, algriim, lõppriim, regilaulu liigid.

Õpilane:

- 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades;
- 2) tunneb eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi;
- 3) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite kohta teavet ning tutvustab seda kaaslastele;
- 4) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore;
- 5) eristab kuuldelt erinevaid orkestriliike ja nende pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid);
- 6) 6) külastab kontserte ning muusikalavastusi, arutleb kuuldu-nähtu üle vastavalt oma eale, annab hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega;
- 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.

Muusika kuulamine

Kirjeldatakse kogetud muusika elamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil.

Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega. Otsitakse õpetaja suunamisel erinevatest infoallikatest autorite kohta teadmisi ning jagatakse neid klassikaaslastega. Tutvutakse valikuliselt erinevate heliloojatega, näiteks eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega.

Eesti rahvamuusika. Kuulatakse eesti rahvamuusikat ning iseloomustatakse kuuldut. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiu kannel, kannel, löötspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt). Tutvutakse rahvalaulu liikidega ja erinevate rahvatantsudega. Kuulatakse erinevaid pärimusmuusika töötlusi.

Vokaal- ja instrumentaalmuusika.

Eristatakse kuuldelt vokaal- ja instrumentaalmuusikat ning erinevaid esituskosseise. Kuulatakse ja võrreldakse hääle- ja kooriliike. Tutvustatakse kodukoha ja Eesti erinevaid koore ja dirigente. Tutvustatakse erinevaid orkestriliike ja nende pillirühmi.

Kontsert. Korraldatakse kontserdikülastaja hea käitumise tavadid. Kirjeldatakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult.

Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse kogetud muusika elamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.

Mõisted:

Korraldatakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. Uued mõisted: muusika väljendusvahendid, tempo, meloodia, rütm, tämber, metronoom, kulminatsioon, laulupidu, dirigent, kooriliigid, orkestriliigid, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul, regivärss, algriim, lõppriim, regilaulu liigid.

Lõiming

Eesti keel, kirjandus: teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus; silbitamine teksti rütmistamisel; õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus; laulutekstide autorid.

Matemaatika:

muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, murrud; helipikkused ja -kõrgused,

	helikõrguste vahelised kaugused, võrdlemine, eristamine, loogika. Kehaline kasvatus: õige kehahoid ja hingamine. kehapillisaated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted; Muusikapalale, rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ning emotsiooni kujutamine liikumise kaudu, eesti laulu- ja ringmängud. Inimeseõpetus: kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; meetrum, vaikselt, valjult, aeg (tempo) liiklus; riigid ja rahvad. Loodusõpetus: materjalide taaskasutus, säästev eluviis. Pillide valmistamine erinevatest materjalidest. Kunst: kuulatud muusika visualiseerimine, muusika kujutamine värvides – kõlad ja vormid, kõlad ja värvid. Võõrkeeled: võõrkeelsete laulutekstide mõistmine; itaaliakeelsete terminite tähenduse mõistmine seoses lauludega. Arvutiõpetus: muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis; muusikaterminite seletuse leidmine internetis; teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide kohta. Ajalugu: erinevate ajastute laulud; olulised sündmused ja inimesed. Geograafia: riigid ja nende paiknemine maailmakaardil.
--	---

1.8. Muusika 6. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast II kooliastme ühislause: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Kungla rahvas“ (K. A. Hermann / Fr. Kuhlbars), „Majakene mere ääres“ (Ü.	Laulmine Korratakse ja kinnistatakse 5. klassis omandatud oskusi ja teadmisi. Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. Väärtustatakse ühislaulmist, lauldakse peast II kooliastme ühislause: Eesti hümn, „Kungla rahvas“, „Majakene mere ääres“, „Eesti lipp“ (E. Võrk / M. Lipp), OG kooli laul. Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid.

Vinter / E. Vetemaa), “Eesti lipp” (E. Vörk / M. Lipp), OG kooli laul (T. Voll / L. Kuningas); 4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; 5) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.	Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansamblis kui ka üksi. Osaletakse laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsitakse kogetut suuliselt ja/või kirjalikult. Interpretatsioon. Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot. Kinnistatakse erinevaid itaaliakeelseid tempotermineid. Muusikiline kirjaoskus. Rakendatakse lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutatakse laulu õppides relatiivseid astmeid ja absoluutseid helikõrgusi. Noodist lauldes järgitakse rütmi ja meloodia liikumist ning arvestatakse õpitud noodikirja märkidega. Kinnistatakse õpitud helistikke (C-a, G-e, F-d), seostades neid duur- ja moll-helilaadiga. Selgitatakse õpitavate laulude vormi. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.
Õpilane: 1) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaadpille (valdavalt kaasmängudes); 2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandel või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi; 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga; 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.	Pillimäng Musitseerimisel kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Noodist mängimisel kinnistatakse absoluutset noodisüsteemi. Keha-, rütmi- ja plaadpille mängitakse nii orkestris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu. Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid ning seostatakse neid absoluutse noodisüsteemiga ja helistikega. Kehapill. Rakendatakse kehapilli <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Rütmipillid. Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades pillide õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Plaadpillid. Mängitakse oma koolis olevatel plaadpillidel, kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaadpille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Esitatakse plaadpillidel meloodiaid, kinnistades absoluutset noodisüsteemi. Väikekannel, plokkflööt. Mängitakse väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid.

	Klaviatuur. Paigutatakse absoluutsed helikõrgused (tähtnimetused) klaviatuurile (klaver, erinevad rakendused) ja mängitakse õpitud helistikke ja lihtsamaid meloodiaid klaviatuuril. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.
Õpilane: 1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; 2) rakendab liikumises muusikateadmisi.	Muusikiline liikumine Liikumistegevusi viiakse võimalusel läbi üheskoos või gruppides, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Tajutakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendamaks muusikapala vormi. Eesti laulu- ja ringmängud ning rahvatantsud. Teiste maade rahvatantsud. Võimalusel mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.
Õpilane: 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaadpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; 2) improviseerib astmemudelitele tuginedes; 3) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); 4) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.	Muusikiline omalooming Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikiline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. Luuakse iseseisvalt rütmilis-meloodilisi improvisatsioone. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse õpitud muusikalist kirjaoskust. Laulmine. Luuakse erinevaid muusikast lähtuvaid tekste. Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge, <i>ostinato</i> 'sid ning muusikapalu, mida esitatakse üksi või rühmas. Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Liikumine. Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise kaudu. Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakendustega. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.

Õpilane:

- 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades;
- 2) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi;
- 3) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele;
- 4) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore;
- 5) eristab kuuldelt sümfooniaorkestri pille ja pillirühmi;
- 6) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldle ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega;
- 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.

Muusika kuulamine

Kirjeldatakse ja analüüsitakse kogetud muusika elamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või kirjalikult muusika oskussõnavara kasutades või muul looval viisil.

Autorid. Uuritakse valikuliselt (nt eesti heliloojad, õpitava maa helilooja(d)) kuulatud heliteose autori loometegevust, kasutades teabe leidmiseks erinevaid infoallikaid.

Euroopa rahvaste muusika. Tutvutakse valikuliselt Soome, Rootsi, Norra, Läti, Leedu, Poola, Saksamaa, Austria, Suurbritannia, Venemaa muusikatraditsioonidega. Arutelude ja vestluste käigus võrreldakse õpitud rahvaste muusikat eesti rahvamuusikaga, nt leitakse erinevusi ja sarnasusi eesti rahvapillidega (pillirühm, kuju, kõla).

Laulupidude traditsioon, Eesti heliloojate põlvkondlik järjepidevus – heliloojate loomingu näitel.

Kontsert. Kinnistatakse kontserdikülastaja hea käitumise tavaid. Analüüsitakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult ning jagatakse kogemusi kaaslastega. Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse ja analüüsitakse kogetud muusika elamusi õpitud oskussõnavara kasutades.

Mõisted:

Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. Uued mõisted: rahvaviisi seade, interpretatsioon, töötlus, orkestratsioon, remiks, kaver, programmiline muusika.

Lõiming

Eesti keel, kirjandus:

teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus; silbitamine teksti rütmistamisel; õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus; laulutekstide autorid.

Matemaatika:

muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, murrud; helipikkused ja -kõrgused, helikõrguste vahelised kaugused, võrdlemine, eristamine, loogika.

Kehaline kasvatus:

õige kehahoid ja hingamine. kehapillisaated, koordineerimine, õiged mänguvõtted; Muusikapalale, rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ning emotsiooni kujutamine liikumise kaudu, eesti laulu- ja ringmängud.

	Inimeseõpetus: kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; meetrum, vaikselt, valjult, aeg (tempo) liiklus; riigid ja rahvad. Kunst/loodusõpetus: looduslike materjalide (puupulgad, kivid jms) kasutamine astmetrepiks; astmekaartide valmistamine; muusika meeleolu visualiseerimine; kõlavärv. Võõrkeeled: võõrkeelsete laulutekstide mõistmine; itaaliakeelsete terminite tähenduse mõistmine seoses lauludega. Arvutiõpetus: muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis; muusikaterminite seletuse leidmine internetis; teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide kohta. Ajalugu: erinevate ajastute laulud; olulised sündmused ja inimesed. Geograafia: riigid ja nende paiknemine maailmakaardil.
--	--

1.9. Muusika 7. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) laulab ühe- ja/või mitmehäälsed laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut; 2) laulab eesti ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Eesti lipp“ (E. Võrk / M. Lipp), OG kooli laul (T. Voll / L. Kuningas), „Mul meeles veel“ (R. Valgre / K. Kikerpuu); 4) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; 5) kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii ükski kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida.	Laulmine Repertuaar. Lauldakse ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. Tutvutakse vaimuliku rahvalauluga. Õpitakse laulma peast kooliastme ühislaule. Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid. Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris kui ka ansamblis, mille käigus kuuldakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvustatakse laulupeo traditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Lauldakse oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestatakse esitatava muusikapala stiili, järgitakse häälehoidu häälemurdeperioodil. Muusikaline kirjaoskus. Kinnistatakse I ja II kooliastmes omandatud laulu õppimist toetavat muusikateooriat ja omandatakse uusi teadmisi. Muusikalise kirjaoskuse hulka kuuluvad:

	helivältused, rütmifiguurid ja pausid, uued rütmid sünkoop ja triool kaheksandiktaktimõõd laulurepertuaarist tulenevalt; ühe võtmemärgiga helistikud C–a, G–e, F–d ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud D–h; rondo ja variatsioonivorm; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele. Mõisted: korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid. Uued mõisted: häälemurre, rondo, variatsioon, (eesti) vaimulik rahvalaul, sünkoop, triool.
Õpilane: 1) mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus; 2) musitseerib võimalusel akustilisel kitarril esmaseid mänguvõtteid kasutades; 3) uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansamblesse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut; 4) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides eri pillikoosseisudes.	Pillimäng Pillimäng ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse võimalusel akustilise kitarr esmased mänguvõtted. Pillimängu kaudu tutvutakse valikuliselt maailma rahvaste muusika ja filmimuusikaga. Mõisted: korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid. Uued mõisted: akustiline kitarr, ukulele, akord, arranžeerimine, duo, improvisatsioon.
Õpilane: 1) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja püüab seda liikumise kaudu väljendada; 2) tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu; 3) leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt maailma rahvaste muusika või filmimuusika jm); 4) rakendab liikumises muusikateadmisi.	Muusikaline liikumine Liikumistegevusi viiakse eelkõige läbi üheskoos või gruppides, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendamiseks muusikapala vormi (3-osaline lihtvorm, rondo). Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke karaktereid, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile. Mõisted: korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.

Õpilane: 1) loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm; 2) katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalseid keskkondi kasutades; 3) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm); 4) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu; 5) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.	Muusikaline omalooming Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult rakendades õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi. Laulmine. Luuakse lihtsaid meloodiaid ja erinevaid muusikast lähtuvaid tekste. Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja <i>ostinatosid</i> ning esitatakse neid üksi või rühmas. Väikekandel, plokkflöödil, võimalusel ka kitarril esitatakse omaloomingut kasutades õpitud mänguvõtteid. Liikumine. Muusikaloo illustreerimiseks kasutatakse liikumist vastavalt õpetaja teadmiste ja oskuste. Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakenduste ja programmidega. Mõisted: korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.
Õpilane: 1) avastab seoseid kodukoha ja/või eesti rahvamuusika ning nende tänapäevaste tõlgendustega, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust; 2) võrdleb ning eristab eesti ja valikuliselt teiste rahvaste muusikapärandit: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest; 3) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, instrumentaalmuusika esituskoosseise, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut; 4) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; 5) uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; 6) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi; 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust;	Muusika kuulamine Autorid ja interpreetid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega ja (eelkõige eesti) interpretidega, valikuliselt erinevate heliloojatega (nt eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega). Muusikainstrumendid. Eristatakse kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille. Tutvutakse kammeransamblite koosseisudega (klaveritrio, keelpillikvartett jt). Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ning õpitakse valikuliselt tundma teiste rahvaste muusikapärandit. Vaimulik muusika. Tutvutakse eesti vaimuliku rahvalaulu ja heliloojatega, kes on oma loomingus kasutanud vaimulikke rahvaviise (Cyrillus Kreek, Tõnu Kõrvits jt) ning heliloojatega, kes on loonud vaimulikku muusikat (Rudolf Tobias, Arvo Pärt, Urmas Sisask jt). Eesti pärimusmuusika tänapäeval. Pärimusmuusika mõiste, artistid ja ansamblid, festivalid, õppimisvõimalused. Kontsert. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid. Kirjeldatakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi

8) tutvub muusikaga tegelemise võimalustega, muusikaga seonduvate elukutsete ning õppimisvõimalustega; 9) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga; 10) järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades.	suuliselt või kirjalikult kasutades eakohast muusikaalast oskussõnavara. Mõisted: korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid, nt helilooja, dirigent, ansambel, keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, muusikavorm, AB, ABA (2- ja 3-osaline lihtvorm). Uued mõisted: interpret, instrumentaalmuusika, kammermuusika, rondo, variatsioon, vaimulik muusika, eesti vaimulik rahvalaul, pärimusmuusika. Lõiming Eesti keel, kirjandus: teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus; silbitamine teksti rütmistamisel; õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus; laulutekstide autorid. Matemaatika: muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, murrud; helipikkused ja -kõrgused, helikõrguste vahelised kaugused, võrdlemine, eristamine, loogika. Kehaline kasvatus: õige kehahoid ja hingamine. kehapillisaated, koordineerimine, õiged mänguvõtted; Muusikapalale, rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ning emotsiooni kujutamine liikumise kaudu, eesti laulu- ja ringmängud. Inimeseõpetus: Mina ja meie: teistega arvestamine. Kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad. Eneseanalüüs, väärtused, huvid, hovid. Vaimne heaolu ja tervis. Loodusõpetus: materjalide taaskasutus, säästev eluviis. Pillide valmistamine erinevatest materjalidest. Bioloogia: hingamine ja hingamiselundid, hääl, hääleorgan, resonaatorid, hääle tekitamine, hääle tervishoid, häälemurre. Tehnoloogiaõpetus: muusikainstrumentide valmistamisel kasutatavad materjalid ja nende töötlemine, pillide ehitus. Võõrkeeled: võõrkeelsete laulutekstide mõistmine; itaaliakeelsete terminite tähenduse mõistmine seoses lauludega. Arvutiõpetus: muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis; muusikaterminite seletuse leidmine internetis; teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide kohta.
---	---

	Ajalugu: erinevate ajastute laulud; olulised sündmused ja inimesed. Geograafia: riigid ja rahvad, nende asukohad ja –alad kaardil. Kunst: kuulatud muusika visualiseerimine, muusika kujutamine värvides – kõlad ja vormid, kõlad ja värvid.
--	---

1.10. Muusika 8. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast II kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Kungla rahvas“ (K. A. Hermann / Fr, Kuhlbars), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa), „Eesti lipp“ (E. Võrk / M. Lipp), OG kooli laul (T. Voll / L. Kuningas); 4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja/või kirjalikult; 5) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.	Laulmine Korratatakse ja kinnistatakse eelmistel aastatel omandatud oskusi ja teadmisi. Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. Väärtustatakse ühislaulmist, lauldakse peast II kooliastme ühislaule: Eesti hümn, „Kungla rahvas“, „Majakene mere ääres“, „Eesti lipp“ (E. Võrk / M. Lipp), OG kooli laul. Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid. Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansamblis kui ka üksi. Osaletakse laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsitakse kogetut suuliselt ja kirjalikult. Interpretatsioon. Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeolelu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot. Kinnistatakse erinevaid itaaliakeelseid tempotermineid. Muusikiline kirjaoskus. Rakendatakse lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutatakse laulu õppides relatiivseid astmeid ja absoluutseid helikõrgusi. Noodist lauldes järgitakse rütmi ja meloodia liikumist ning arvestatakse õpitud noodikirja märkidega. Kinnistatakse õpitud helistikke (C-a, G-e, F-d), seostades neid duur- ja moll-helilaadiga. Selgitatakse õpitavate laulude vormi. Mõisted: Korratatakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.

Õpilane: 1) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes); 2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandel või muul meloodiapillil; 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga; 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.	Pillimäng Musitseerimisel kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Noodist mängimisel kinnistatakse absoluutset noodisüsteemi. Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu. Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid ning seostatakse neid absoluutse noodisüsteemiga ja helistikega. Kehapill. Rakendatakse kehapilli <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Rütmipillid. Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades pillide õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Plaatpillid. Mängitakse oma koolis olevatel plaatpillidel, kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Esitatakse plaatpillidel meloodiaid, kinnistades absoluutset noodisüsteemi. Väikekannel, plokkflööt. Mängitakse väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. Klaviatuur. Paigutatakse absoluutsed helikõrgused (tähtnimetused) klaviatuurile (klaver, erinevad rakendused) ja mängitakse õpitud helistikke ja lihtsamaid meloodiaid klaviatuuril. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.
Õpilane: 1) väljendab muusika kaudu erinevaid karaktereid; 2) rakendab liikumises muusikateadmisi.	Muusikaline liikumine Liikumistegevusi viiakse läbi enamasti üheskoos või gruppides. Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendama muusikapala vormi (3-osaline lihtvorm, rondo), väljendatakse erinevaid karaktereid.
Õpilane: 1) loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm;	Muusikaline omalooming Laulmine. Luuakse lihtsaid meloodiaid ja erinevaid muusikast lähtuvaid tekste.

2) katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalseid keskkondi kasutades; 3) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm); 4) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu; 5) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.	Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja <i>ostinatosid</i> ning esitatakse neid üksi või rühmas. Väikekandel, plokkflöödil, kitarril või ukulelel esitatakse omaloomingut kasutades õpitud mänguvõtteid. Liikumine. Muusikaloo illustreerimiseks kasutatakse liikumist vastavalt õpetaja teadmiste ja oskustele. Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakenduste ja programmidega. Mõisted: korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.
Õpilane: 1) avastab seoseid kodukoha ja/või eesti rahvamuusika ning nende tänapäevaste tõlgendustega, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust; 2) võrdleb ning eristab eesti ja valikuliselt teiste rahvaste (Idamaad, Austraalia jt) muusikapärandit: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest; 3) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, instrumentaalmuusika esituskoosseise; 4) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; 5) uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; 6) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi; 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust; 8) tutvub muusikaga tegelemise võimalustega, muusikaga seonduvate elukutsete ning õppimisvõimalustega; 9) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga; 10) järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades.	Muusika kuulamine Autorid ja interpreetid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega ja (eelkõige eesti) interpretidega, valikuliselt erinevate heliloojatega (nt eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega). Muusikainstrumentid. Eristatakse kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille. Tutvutakse kammeransamblite koosseisudega (klaveritrio, keelpillikvartett jt). Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ning õpitakse valikuliselt tundma teiste rahvaste muusikapärandit. Vaimulik muusika. Tutvutakse eesti vaimuliku rahvalaulu ja heliloojatega, kes on oma loomingus kasutanud vaimulikke rahvaviise (Cyrillus Kreek, Tõnu Kõrvits jt) ning heliloojatega, kes on loonud vaimulikku muusikat (Rudolf Tobias, Arvo Pärt, Urmas Sisask jt). Eesti pärimusmuusika tänapäeval. Pärimusmuusika mõiste, artistid ja ansamblid, festivalid, õppimisvõimalused. Kontsert. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavaid. Kirjeldatakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult kasutades eakohast muusikaalast oskussõnavara. Mõisted: korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid, nt helilooja, dirigent, ansambel, keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, muusikavorm, AB, ABA (2- ja 3-osaline lihtvorm). Uued mõisted: interpret, instrumentaalmuusika, kammermuusika, rondo, variatsioon, vaimulik muusika, eesti vaimulik rahvalaul, pärimusmuusika. Lõiming Eesti keel, kirjandus: teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon,

	ilmekus; silbitamine teksti rütmistamisel; õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus; laulutekstide autorid. Matemaatika: muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, murrud, mälu, seostamisoskus ; helipikkused ja -kõrgused, helikõrguste vahelised kaugused, mälu, võrdlemine, eristamine, seostamisoskus, loogika. Kehaline kasvatus: õige kehahoid ja hingamine. kehapillisaated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted; Muusikapalale, rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ning emotsiooni kujutamine liikumise kaudu, eesti laulu- ja ringmängud. Inimeseõpetus: mina ja meie: teistega arvestamine. Kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad. Eneseanalüüs, väärtused, huvid, hovid. Vaimne heaolu ja tervis. Kunst: kuulatud muusika visualiseerimine, muusika kujutamine värvides – kõlad ja vormid, kõlad ja värvid. Bioloogia: hingamine ja hingamiselundid, hääl, hääleorgan, resonaatorid, hääle tekitamine, hääle tervishoid. Füüsika: akustika: heliallikas, helilaine, helikõrgus, absoluutne kuulmine, heli omadused, kaja, müra. Muusikatööstus – valgus ja valgustehnika, helivõimendus, akustilised ja elektroakustilised pillid. Tehnoloogiaõpetus: muusikainstrumentide valmistamisel kasutatavad materjalid ja nende töötlemine, pillide ehitus. Võõrkeeled: võõrkeelsete laulutekstide hääldamine ja sõnumi mõistmine; itaaliakeelsed muusikaterminid, pillide nimetused, akordide tabelid. Arvutiõpetus: muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis; muusikaterminitele seletuse leidmine internetis; teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide kohta. Ajalugu: erinevate ajastute laulud; olulised sündmused ja inimesed. Geograafia: riigid ja rahvad, nende asukohad ja –alad kaardil.
--	--

1.11. Muusika 9. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast II kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann / Fr. Kuhlbars), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa), „Saaremaa valss“ (R. valgre / D. Vaarandi), „Eesti lipp“ (E. Võrk / M. Lipp), OG kooli laul (T. Voll / L. Kuningas); 4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; 5) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.	Laulmine Korratakse ja kinnistatakse 5. klassis omandatud oskusi ja teadmisi. Repertuaar: Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. Väärtustatakse ühislaulmist, lauldakse peast II kooliastme ühislaule: Eesti hümn, „Kui Kungla rahvas“, „Majakene mere ääres“, „Saaremaa valss“, „Eesti lipp“ (E. Võrk / M. Lipp), OG kooli laul. Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid. Laulmine ja laulutehnika: Lauldakse võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansamblis kui ka üksi. Osaletakse laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsitakse kogetut suuliselt ja kirjalikult. Interpretatsioon. Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot. Kinnistatakse erinevaid itaaliakeelseid tempotermineid. Muusikiline kirjaoskus: Rakendatakse lauldes muusikalist kirjaoskust. Noodist lauldes järgitakse rütmi ja meloodia liikumist ning arvestatakse õpitud noodikirja märkidega. Kinnistatakse õpitud helistikke (C-a, G-e, F-d), seostades neid duur- ja moll-helilaadiga. Selgitatakse õpitavate laulude vormi. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.
Õpilane: 1) leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm); 2) rakendab liikumises muusikateadmisi.	Muusikiline liikumine Liikumistegevusi viiakse enamasti läbi üheskoos või gruppides. Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone ning erinevaid karaktereid.
Õpilane: 1) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);	Pillimäng Musitseerimisel kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Noodist mängimisel kinnistatakse absoluutset noodisüsteemi.

2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi; 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga; 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.	Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu. Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid ning seostatakse neid absoluutse noodisüsteemiga ja helistikega. Kehapill. Rakendatakse kehapilli <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Rütmipillid. Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades pillide õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Plaatpillid. Mängitakse oma koolis olevatel plaatpillidel, kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Esitatakse plaatpillidel meloodiaid, kinnistades absoluutset noodisüsteemi. Väikekannel, plokkflööt. Mängitakse väikekandelil või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. Klaviatuur. Paigutatakse absoluutsed helikõrgused (tähtnimetused) klaviatuurile (klaver, erinevad rakendused) ja mängitakse õpitud helistikke ja lihtsamaid meloodiaid klaviatuuril. Mõisted: Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.
Õpilane: 1) loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm; 2) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm); 3) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu; 4) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.	Muusikaline omalooming Omaloomingut luuakse ja esitatakse enamasti ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. Luuakse iseseisvalt rütmilis-meloodilisi improvisatsioone. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi. Laulmine. Luuakse erinevaid muusikast lähtuvaid tekste. Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja <i>ostinatosid</i> ning esitatakse neid üksi või rühmas. Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Väikekandelil, plokkflöödil, kitarril või ukulelel

	esitatakse omaloomingut, kasutades õpitud mänguvõtteid. Liikumine. Muusikaloo illustreerimiseks kasutatakse liikumist vastavalt õpetaja teadmiste ja oskustele. Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakendustega. Mõisted: korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.
Õpilane: 1) uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust; 2) võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste (Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika) muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest; 3) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut; 4) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; 5) uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; 6) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi; 7) teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi; 8) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga; 9) järgib autorikaitse seadust.	Muusika kuulamine Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega ja (eelkõige eesti) interpretide ja artistidega, valikuliselt erinevate heliloojatega (nt eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega). Orkester. Muusikanäidete abil tutvutakse orkestri kujunemise, liikide ja koosseisudega. Õpitakse tundma sümfooniaorkestri koosseisu ning paigutust. Tutvutakse Eesti (esindus) orkestritega. Hääl. Tutvutakse hääleorganitega (hingamiseliinid, hääletekitajad, resonaatorid), hääle tekkimise protsessiga, häälemurde ning hääle hoidmise viisidega. Kuulatakse ning eristatakse hääleliike. Maailma rahvaste muusika: Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika. Kuulatakse ning õpitakse tundma Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika muusikat. Muusikateater: ooper, operett, muusikal, ballett. Näidete abil õpitakse tundma muusikateatri nelja olulisemat alaliiki (ooper, operett, muusikal, ballett). Tutvutakse ooperi, opereti, muusikali ja balleti kujunemise looga ning kuulatakse olulisemate heliloojate (Giuseppe Verdi, Georges Bizet, Jacques Offenbach, Andrew Lloyd Webber, Pjotr Tšaikovski jne) loomingut. Luuakse seosed lavamuusika arenguga Eestis. Džässmuusika. Tutvutakse džässmuusika kujunemise looga. Näidete abil õpitakse tundma džässmuusika põhijooni ja stiile. Kuulatakse olulisemate maailma ja eesti džässmuusika heliloojate muusikat ning iseloomustatakse kuuldut. Filmimuusika. Tutvutakse filmimuusika ajaloo etappidega. Kuulatakse (lauldakse) olulisemate maailma ja eesti filmimuusikaheliloojate muusikat ning iseloomustatakse kuuldut. Kontsert. Korratakse kontserdiküllastaja hea käitumise tavasid. Kirjeldatakse kuulatud ja/või

	virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult kasutades eakohast muusikaalast oskussõnavara. Mõisted: sümfooniaorkester, kammerorkester, puhkpilliorkester, rahvapilliorkester, džässorkester, dirigent, partituur, instrumentaalkontsert, sopran, koloratuursopran, metsosopran, alt, tenor, kontratenor, bariton, bass, libreto, lavastaja, aaria, retsitatiiv, koreograaf, improvisatsioon, bluus, gospel, spirituaal, <i>ragtime</i>, sving, filmimuusika, <i>soundtrack</i>. Lõiming Eesti keel, kirjandus: teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus; silbitamine teksti rütmistamisel; õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus; laulutekstide autorid. Matemaatika: muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, murrud; helipikkused ja -kõrgused, helikõrguste vahelised kaugused, võrdlemine, eristamine, loogika. Kehaline kasvatus: õige kehahoid ja hingamine. kehapillisaated, koordineerimine, õiged mänguvõtted; Muusikapalale, rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ning emotsiooni kujutamine liikumise kaudu, eesti laulu- ja ringmängud. Inimeseõpetus: mina ja meie: teistega arvestamine. Kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad. Eneseanalüüs, väärtused, huvid, hovid. Vaimne heaolu ja tervis. Kunst: kuulatud muusika visualiseerimine, muusika kujutamine värvides – kõlad ja vormid, kõlad ja värvid. Bioloogia: hingamine ja hingamiselundid, hääl, hääleorgan, resonaatorid, hääle tekitamine, hääle tervishoid. Füüsika: akustika: heliallikas, helilaine, helikõrgus, absoluutne kuulmine, heli omadused, kaja, müra. Muusikatööstus – valgus ja valgustehnika, helivõimendus, akustilised ja elektroakustilised pillid. Tehnoloogiaõpetus: muusikainstrumentide valmistamisel kasutatavad materjalid ja nende töötlemine, pillide ehitus. Võõrkeeled: võõrkeelsete laulutekstide hääldamine ja sõnumi mõistmine; itaaliakeelsed muusikaterminid, pillide nimetused, akordide tabelid. Arvutiõpetus: muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis; muusikaterminitele
--	--

	seletuse leidmine internetis; teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide kohta. Ajalugu: erinevate ajastute laulud; olulised sündmused ja inimesed. Geograafia: riigid ja rahvad, nende asukohad ja –alad kaardil.
--	---

1.12. Kunst

Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igaühele. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

1.13. Kunst 4. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine Õpilane: 1) loeb lihtsamaid kaarte ja põhiplaane; 2) teab kahe – ja kolmemõõtmelise kujutamise (lisaks eelnevalt õpitule akvarell) lihtsamaid baaselemente (punkt, joon, pind, hele-tumedus, värv); 3) märkab ja kirjeldab õpetaja abiga tarbeseme suurust, vormi.	Visuaalne kirjaoskus Igapäevane visuaalkultuur Logod, sildid, liiklusemärgid, kaardid, õpikute illustratsioonid, mänguajad, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad. Põhiplaan, maakaart, sisekujunduse kavand Kujutamise baaselemendid ja kompositsioonipõhimõtted Baaselemendid: Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, värv Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus. Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne Perspektiiv: tsentraalperspektiiv Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksites. Värviteooria: Koloriit. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid

	Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan. Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, Kunstižanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, interjööriavaade Kujutavus: figuraalne, abstraktne Lõiming Matemaatika - andmete tõlgendamine, lihtsate diagrammide loomine. Nimetab erinevaid kunstiga seotud matemaatika- ja loodusteaduslike termineid. skeemide/jooniste visandamine ja joonistamine. Eesti keel - esitluste, näituste, reklaamide koostamine. Loodusõpetus - Töö kaartidega sh. elektroonilised kaardirakendused. Liikumisõpetus - plaani järgi orienteerumine, liikumis- ja maastikumängud.
Plaanimine ja ideede arendamine Õpilane: 1) sõnastab enne tööle hakkamist, mida kavatseb teha, mis vahendeid ja materjale kasutab ja kuidas kujutab; Loomine 1) rakendab õpetaja abiga teoste loomisel lihtsamaid kunstitehnikaid ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid; 2) arvestab kunstitööde loomisel eelnevalt omandatud kompositsiooni lihtsamaid põhimõtteid; 3) rakendab eelnevalt õpitud kunstitehnikaid ja töövõtteid ning materjale põhjendatult ja õpetaja abiga.	Kunstitehnikad ja loominguine eneseväljendus Kunstitehnikad ja stiilid maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, kollaaž, akvarell. Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puänt) Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnik, töö mõõdud, aasta, juhendav õpetaja).
Õpilane: 1) teab kunstnikke; 2) rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ja enda valikul (õpikute illustratsioonid, multifilmide ja arvutimängude pildiline külg, kaardid, sildid); 3) märkab ja kirjeldab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbesemete erinevusi.	Kunstiajalugu, visuaalkultuur ja kunstnikud Kunstiga seotud elukutsed kunstnik, illustraator, disainer, sisearhitekt, animaator, skulptor Kunstiajalugu kirjasüsteemid eri ajastutest ja kultuuridest (piltkiri, rooma ja araabia numbrid) Esiaja kunst koopamaalid, kaljujoonised Lõiming eesti keel – kirjandusteoste illustreerijad, piltkiri, kirjastiilid, koopamaalid, kaljujoonised matemaatika – rooma ja araabia numbrid.
Õpilane: 1) käitub näitusel ja muuseumis turvaliselt ja asjalikult;	Kunst ja kultuur ühiskonnas Jätkusuutlik mõtteviis

2) leiab õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info; 3) mõistab säästlikkuse tähtsust Refleksioon, analüüs ja kriitika Õpilane: 1) kirjeldab enda ja teiste visuaalteoste olulisemaid tunnuseid vastavalt ülesandele; 2) võrdleb kunstiteoste meeleolu; 3) selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi; 4) Annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis.	Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed Kunstielu Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine Lõiming Matemaatika - mõõtühikud, mõõtkava, arvutamine eesti keel - teksti (juhendite) lugemine ja mõistmine; kirjalik eneseväljendamine loodusõpetus - Õpilasi suunatakse väärtustama Maa looduslikke ressursse Millise teema valisin? Milliste töövahenditega oma tööd tegin? Mis oli kõige keerulisem? Millega olen kõige enam rahul? Kaaslase töö tunnustamine, lühikese positiivse suulise või kirjaliku tagasiside andmine. Töö originaalsus. Lõiming Eesti keel - Mõistab kunstiõppe kontekstis üldkehtivaid suhtlusreegleid. Väljendab oma arvamust kunstiteose kohta viisakalt ja lugupidavalt. Kasutab oma idee või mõtte väljendamiseks erinevaid väljendusviise ja suhtlusvorme.
--	--

1.14. Kunst 5. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) rakendab enda idee edasiandmisel õpitud kahemõõtmelisi ja kolmemõõtmelisi kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid õpetaja abiga; 2) valib kahe õpetaja pakutud kunstitehnika, töövõtte või kompositsiooni -põhimõtte vahel ja põhjendab oma eelistust; 3) loob teose spontaanselt, ilma planeerimata; 4) rakendab abijooni portree loomisel; 5) enne värvide kandmist tööle katsetab neid eraldi paberil	Visuaalne kirjaoskus Igapäevane visuaalkultuur Logod, embleemid, sümbolid, sildid, kaardid, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud, märguasjad, reklaam meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad Kujutamise baaselemendid ja kompositsioonipõhimõtted Baaselemendid: Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal

	Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmel. Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne Perspektiiv: tsentraalperspektiiv, värvus- e õhuperspektiiv Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine Värviteooria: Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid. Kaadriplaanid: Taust. detail, esiplaan, , keskpiaan, tagaplaan. Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, arhitektuur, tarbekunst, ready-made, trükigraafika, graafiline disain, kirjatüüp, kalligraafia. Kunstižanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, Kujutavus: figuraalne, abstraktne Kunstitehnikad ja stiilid maal, joonistus, kollaaž, frotaaž, mosaiik, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, akvarell
Õpilane: 1) teab disainiliikide mõisteid plaanimisel, loomisel, idee arendamisel 2) loob teose eelnevalt uurides, kavandades ja ideid kombineerides.	Disain ja disainiprotsess Disaini baaselemendid Värv, vorm ja materjal, mass. Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus Disaini liigid Tootedisain, graafiline disain Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile... Kavandamine ja visualiseerimine Kavand, visand, skits, krokii, abijooned mõistekaart, plakat, värvikaart. Idee sõnastamine Visuaalne lihtsustamine.
Õpilane: 1) teab mõisteid arhitektuur, sisearhitektuur, tarbekunst;	Kunstiajalugu, visuaalkultuur ja kunstnikud Kunstiga seotud elukutsed kunstnik, arhitekt, skulptor, disainer

2) tunneb ära eri kirjasüsteeme ja seostab neid eri kultuuridega (piltkiri, gooti kiri jms.)	Kunstiajalugu Kirjasüsteemid eri ajastutest ja kultuuridest (piltkiri, rooma ja araabia numbrid, gooti kiri) Esiaja kunst (pisiplastika, kaljujoonised, koopamaalid) Eesti kunst esiajast uusajani (kirikud, linnused, Tallinna vanalinn) Taluarhitektuur. Pärimuskultuur. Otepää ajalugu.
Õpilane: 1) teadvustab õpetaja abiga oma digitaalset jalajälge; 2) käitub näitusel turvaliselt ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info; 3) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.	Kunst ja kultuur ühiskonnas Jätkusuutlik mõtteviis Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajalg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed Kunstielu Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused. Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine.

1.15. Kunst 6. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) kirjeldab visuaalkultuuri ilminguid: reklaami linnaruumis ja meedias, riietust jms. 2) rakendab õpitud kahemõõtmelisi ja kolmemõõtmelisi kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; 3) teab kujutamise, kompositsiooni, perspektiivi, värviteooriaga seotud mõisteid. 4) rakendab abijooni figuuri ja tsentraalperspektiivi kujutamisel.	Visuaalne kirjaoskus Igapäevane visuaalkultuur Logod, embleemid, sümbolid, sildid, kaardid, õpikute illustratsioonid, mänguasjad, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad. Kujutamise baaselemendid ja kompositsioonipõhimõtted Baaselemendid: Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmelised. Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne

	Perspektiiv: tsentraalspektiiv, värvus- e. õhuperspektiiv Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksites. Värviteooria: Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan. Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, disain, arhitektuur, tootedisain, tarbekunst, graafiline disain, kirjastiilid Kunstižanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, interjööri vaade Kujutavus: figuraalne, abstraktne
Õpilane: 1) rakendab abijooni figuuri ja tsentraalspektiivi kujutamisel.	Kunstitehnikad ja loominguline eneseväljendus Kunstitehnikad ja stiilid maal, joonistus, kollaaž, frottaaž, mosaiik, foto, origami, modelleerimine, makett, kõrgtrükk, akvarell, graafiline disain, kirjatüüp, kalligraafia. Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puänt) Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnika, töö mõõdud, aasta, juhendav õpetaja)
Õpilane: 1) teab, mis on kavand ning tunneb kavandamise põhimõtteid ja eesmärgi ning oskab rakendada teadmisi lihtsamas kavandi loomisel.	Disain ja disaini protsess Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal, mass Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus Disaini liigid Tootedisain, graafiline disain Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile.... Kavandamine: kavand, visand, skits, krokii. <i>Moodboard</i>, mõistekaart, plakat, värvikaart, Idee sõnastamine. Storyboard, stsenaarium. Visuaalne lihtsustamine.
Õpilane: 1) tunneb ära ja nimetab varaste kõrgkultuuride ajaloolisi kunstiteoseid (nt	Kunstiajalugu, visuaalkultuur ja kunstnikud Info leidmine Google'i pilditsing

koopamaal, amulett, püramiid, tempel, skulptuur, amfiteater jms.) 2) kirjeldab ja mõtestab visuaalteose olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, sümboleid, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele õpitud sõnavara piires.	(Veebi)entsüklopeediad ja andmebaasid Kunstiajalugu Vanaaeg ja antiik: Mesopotaamia, Egiptus, Kreeka, Rooma, varakristlus Nüüdiskunst vastavalt aktuaalsetele teemadele, kohalikele näitustele või loodud teostele.
Õpilane: 1) leiab kunstikultuuri seoseid muude valdkondadega nii ajaloost kui tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, kirjandusele, populaarkultuurile ja isiklikule kogemusele; 2) kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda; 3) valib oma idee teostamiseks (vajadusel õpetaja abiga) sobiva väljendusvahendi kõigi õpitud väljendusvahendite, sh digivahendi; 4) käitub näitusel turvaliselt ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info; 5) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.	Kunst ja kultuur ühiskonnas Kunsti ja kultuuriga seotud elukutsed Konservaator, kuraator, kujundaja, toimetaja Jätkusuutlik mõtteviis Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed Kunstielu Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine.

1.16. Kunst 7. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) kirjeldab digitaalset keskkonda, hindab digitaalse keskkonna turvalisust ja eakohasust 2) valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid enamasti teadlikult või õpetaja abiga; 3) tuvastab visuaalkultuuris levinumaid värvikasutusega seotud tavapärasid.	Visuaalne kirjaoskus Igapäevane visuaalkultuur Digitaalsed keskkonnad, nt meediaportaalid, digitaalsed arhiivid, sotsiaalmeediaplatvormid. Ideoloogilised sümbolid erinevates kultuurides. Nüüdisaegsed märgid ja sümbolid. Kujutamise baaselemendid ja kompositsioonipõhimõtted Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv Kolmemõõtmeline: joon, vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal. Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline,

	terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne Perspektiiv: tsentraalperspektiiv, värvus- e õhuperspektiiv Värviteooria: Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksides. Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan. Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, ready-made, installatsioon, trükigraafika, graafiline disain, kirjatüüp, kalligraafia. Kunstižanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, interjööri vaade Kujutavus: figuraalne, abstraktne
Õpilane: 1) selgitab enamasti oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi. 2) tunneb loomingu esitlemise põhimõtteid ja suudab teha publikule esitamiseks ettevalmistustöid õpetaja abiga.	Kunstitehnikad ja loominguline eneseväljendus Kunstitehnikad ja stiilid maal, joonistus, kollaaž, frottaaž, mosaiik, foto, origami, modelleerimine, makett, kollaaž, kõrgrükk, akvarell, graafiline disain, kirjatüüp, kalligraafia. Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnik, töö mõõdud, aasta, juhendav õpetaja)
Õpilane: 1) valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnika võtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid enamasti teadlikult või õpetaja abiga; 2) teeb töö kavandamisel kirjalikke ja visuaalseid märkmeid.	Disain ja disaini protsess Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesemete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus Disaini liigid Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain Disainiprotsessi osad Osapooled, tarbija Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine Lähteülesanne Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Lahenduspaikkumine Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi...

	Tehismaterjalid: plastik, kile.... Kavandamine: kavand, visand, skits, krokii, abijooned. <i>Moodboard</i>, mõistekaart, plakat, Venni diagramm, värvikaart, Idee sõnastamine. Storyboard, stsenaarium. Visuaalne lihtsustamine.
Õpilane: 1) leiab internetist lihtotsinguga infot kunstnike, kunstiteoste või ajastute kohta, kasutab internetis täpsustatud pildiotsingut	Kunstiajalugu, visuaalkultuur ja kunstnikud Info leidmine Google'i pildiotsing (Veebi)entsüklopeediad ja andmebaasid Kunstiajalugu Keskaja arhitektuur Euroopas ja Eestis: gooti ja romaani kirikuarhitektuur, linnusearhitektuur. Ehitusplastika, vitraažid, illumineeritud käsikirjad. Relikviaarid. Islami kunst: mošeearhitektuur, käsikirjad, ornamendid. Viikingite arhitektuur ja kunst, rändhõimude kunst (ornament, metallitöö). Nüüdiskunst vastavalt aktuaalsetele teemadele, kohalikele näitustele või loodud teostele.
Õpilane: 1) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.	Kunst ja kultuur ühiskonnas Kunsti ja kultuuriga seotud elukutsed Konservaator, kuraator, kujundaja, toimetaja Jätkusuutlik mõtteviis Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed Kunstielu Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine.

1.17. Kunst 8. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) tuvastab visuaalkultuuris levinumaid värvikasutusega seotud tavapärasid	Visuaalne kultuur Igapäevane visuaalkultuur Digitaalsed keskkonnad, nt meediaportaalid, digitaalsed arhiivid, sotsiaalmeediaplatvormid. Ideoloogilised sümbolid erinevates kultuurides. Nüüdisaegsed märgid ja sümbolid. Kujutamise baaselemendid ja kompositsioon

	Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv Kolmemõõtmeline: joon, vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal, dimensionaalsus (reljeef, skulptuur, maakunst) Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne Perspektiiv: tsentraalperspektiiv, värvus- e õhuperspektiiv Värviteooria: Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksites. Neljamõõtmelise teose baaselemendid: kaadriplaanid, montaaž, heli, valgus, narratiiv e lugu, tegevuspaik, tegelased Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan. Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, ready-made, installatsioon, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stenograafia. Kunstžanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, interjöörivaade. Kujutavus: figuraalne, abstraktne.
Õpilane: 1) teab, et isikupärasus on väärtuslik ja püüab luua omapäraseid kunstitöid tuues esile enda individuaalsust ja huvisid; 2) analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst); 3) kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktseptib enamasti eriarvamusi;	Kunstitehnikad ja loominguline eneseväljendus Kunstitehnikad ja stiilid maal, joonistus, kollaaž, frotaaž, mosaiik, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, kirjatüüp, kalligraafia. Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puänt)

4) toetab töö pealkirjaga oma sõnumit või ideed.	Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnik, töö mõõdud, aasta, juhendav õpetaja).
Õpilane: 1) laiendab enda ideed kavandamise protsessis, katsetab erinevaid tehnilisi võimalusi ja toob esile idee arenguetapid; 2) kavandab enda teose, pakkudes vahest välja ka erinevaid lahendusvõimalusi. 3) teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik, ning rakendab seda teadmist tööprotsessis; 4) loob storyboardi joonistades või digivahendeid kasutades.	Disain ja disaini protsess Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesemete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus Disaini liigid Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain Disainiprotsessi osad Osapooled, tarbija Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine Lähteülesanne Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Lahenduspakkumine Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile.... Kavandamine: kavand, visand, skits, krokii, abijooned <i>Moodboard</i>, mõistekaart, plakat, Venni diagramm, värvikaart, Idee sõnastamine Storyboard, stsenaarium Visuaalne lihtsustamine
Õpilane: 1) kasutab info leidmiseks sõnastikke ja entsüklopeediaid, nii raamatutena kui digitaalseid andmebaase; 2) analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst).	Kunstiajalugu, visuaalkultuur ja kunstnikud Info leidmine Google'i pilditsing (Veebi)entsüklopeediad ja andmebaasid Kunstiajalugu Viikingite arhitektuur ja kunst, rändhõimude kunst (ornament, metallitöö). Renessansskunst Itaalias. Kõrgrenessansi kunstnikud (Leonardo, Raffael, Michelangelo). Barokk-kunst Euroopa õukondades Nüüdiskunst vastavalt aktuaalsetele teemadele, kohalikele näitustele või loodud teostele.
Õpilane: 1) märkab ja tuvastab igapäevaelu probleemi, mis teda kõnetab; 2) teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi.	Kunst ja kultuur ühiskonnas Kunsti ja kultuuriga seotud elukutsed Konservaator, kuraator, kujundaja, toimetaja Jätkusuutlik mõtteviis Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed

	Kunstieliu Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine.
--	---

1.18. Kunst 9. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna või disaininäidete esteetilisi, funktsionaalseid ning ökoloogilisi aspekte; 2) valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid.	Visuaalne kirjaoskus Igapäevane visuaalkultuur Digitaalsed keskkonnad, nt meediaportaaliid, digitaalsed arhiivid, sotsiaalmeediaplatvormid. Ideoloogilised sümbolid erinevates kultuurides. Nüüdisaegsed märgid ja sümbolid. Kujutamise baaselemendid ja kompositsioon Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv Kolmemõõtmeline: joon, vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal, dimensionaalsus (reljeef, skulptuur, maakunst) Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmelised, dominant, rõhutus Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne Perspektiiv: tsentraalperspektiiv, värvus- e õhuperspektiiv Värviteooria: Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksites. Neljamõõtmelise teose baaselemendid: kaadriplaanid, montaaž, heli, valgus, narratiiv e lugu, tegevuspaik, tegelased Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan.

	Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, ready-made, installatsioon, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stenograafia. Kunstižanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, interjöörivaade Kujutavus: figuraalne, abstraktne
Õpilane: 1) sõnastab oma teose kontseptsiooni; 2) valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid.	Kunstitehnikad ja loominguline enesevälendus Kunstitehnikad ja stiilid maal, joonistus, kollaaž, frotaaž, mosaiik, foto, origami, makett, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia. Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatuse, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puänt) Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnika, töö mõõdud, aasta, juhendav õpetaja).
Õpilane: 1) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna või disaininäidete esteetilisi, funktsionaalseid ning ökoloogilisi aspekte; 2) rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga; 3) kasutab kavandamisel mitmekesiseid meetodeid (näit. visandid, skeemid, asendiplaanid, maketid, värvi- ja materjalinäidised, töötappide kirjeldused); 4) valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid.	Disain ja disainiprotsess Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesemete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus Disaini liigid Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain Disainiprotsessi osad Osapooled, tarbija Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine Lähteülesanne Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Lahendusplakkumine Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile.... Kavandamine: kavand, visand, skits, kroki, abijooned <i>Moodboard</i>, mõistekaart, plakat, Venni diagramm, värvikaart, Idee sõnastamine Storyboard, stsenaarium Visuaalne lihtsustamine
Õpilane:	Kunstiajalugu, visuaalkultuur ja kunstnikud Info leidmine

1) seostab eri ideoloogilisi sümboleid vastava ajastuga ja teab nende tähendust; 2) seostab kunstnikku ja kunstiteost selle loomiskeskkonnaga, leides ja tõendades oma tähelepanekuid.	Google'i pilditsing (Veebi)entsüklopeediad ja andmebaasid Kunstiajalugu Islami kunst: mošearhitektuur, käsikirjad, ornamendid. Viikingite arhitektuur ja kunst, rändhõimude kunst (ornament, metallitöö). Realism maalikunstis Modernism 19. sajandi lõpu maalis (impressionism, postimpressionism, sümbolism, juugend). Maaailmanäitused ja tehnoloogia areng. Nüüdiskunst vastavalt aktuaalsetele teemadele, kohalikele näitustele või loodud teostele.
Õpilane: 1) leiab seoseid ühiskonnaelu valdkondadega nii ajaloost kui ka tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, erialakirjandusele, aimekirjandusele, popkultuurile ja meediale; 2) külastab iseseisvalt kunstinäitust või-sündmust ning käitub seal reeglite kohaselt. 3) teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi.	Kunst ja kultuur ühiskonnas Kunsti ja kultuuriga seotud elukutsed Konservaator, kuraator, kujundaja, toimetaja Jätkusuutlik mõtteviis Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed Kunstielu Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine.